

**sabadell
universitat**

INFORMACIÓ
REFLEXIÓ
DEBAT
CONEIXEMENT

QUARTA EDICIÓ DE SABADELL UNIVERSITAT
DEL 4 AL 8 DE JULIOL DE 2005

**El transnacionalisme i les implicacions per a la
política migratòria: el cas de les polítiques de
codesenvolupament**

S1. Ciutadania i immigració: polítiques d'inclusió i polítiques d'acomodació

Gemma Aubarell, Directora de programació de l'Institut Europeu de la Mediterrània.

Sabadell, juliol de 2005

organitzadors:

patrocinadors:

**MARC TRANSNACIONAL: EL CAS DE LES POLÍTIQUES DE
CODESENVOLUPAMENT**

CURS CIUTADANIA I IMMIGRACIÓ

SABADELL UNIVERSITAT

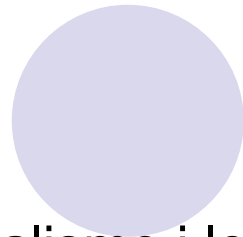
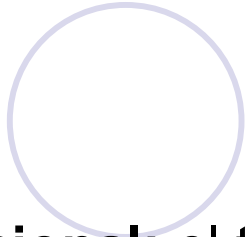
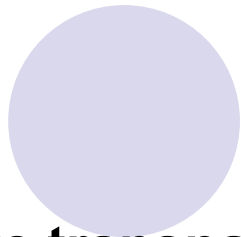
ESTIU 2005

4 i 5 de juliol

GEMMA AUBARELL

DIRECTORA DE PROGRAMACIÓ

IEMed

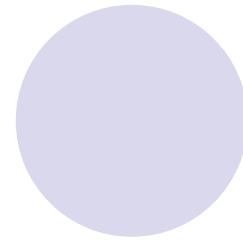
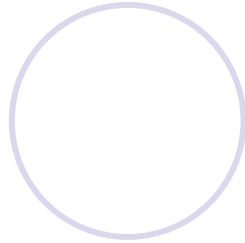
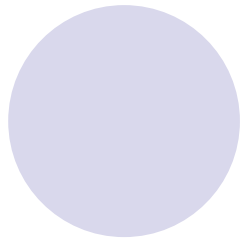
Marc transnacional: el transnacionalisme i les implicacions per a la política migratòria: el cas de les polítiques de codesenvolupament.

- La noció de transnacionalisme, es refereix a aquelles activitats i identitats culturals, socials, religioses que es desenvolupen a través de fronteres polítiques permeables (Bauböck)
- No és un fenomen recent, però els nous mitjans de transport i comunicació més accessibles i barats, han facilitat que gran nombre d'immigrants, independentment de la tipologia d'immigrant, desenvolupi o mantingui relacions transnacionals de manera més ampla i intensa (Østergaard)

- Aquests processos i relacions es concreten en les comunitats transnacionals
- La seva lògica transfronterera transcendeix la lògica de l'Estat-nació

Principal repte per a les polítiques migratòries:

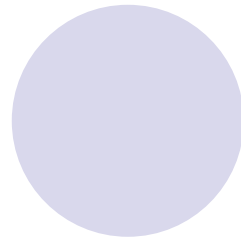
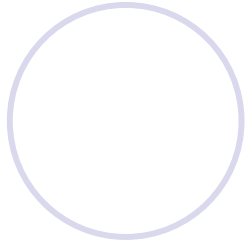
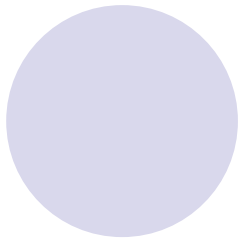
participar en la vida diària de dues o més nacions suposa un repte per a les polítiques migratòries que conceben les migracions com un trajecte únic i d'un sol sentit, alhora que obren un interessant ventall de possibilitats per als països emissors pel paper econòmic i fins i tot polític que poden jugar els emigrats i les diàspores.

Implicacions per a les polítiques migratòries: l'accés a la ciutadania:

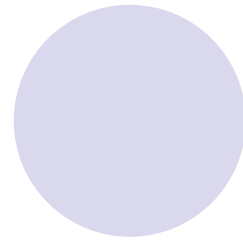
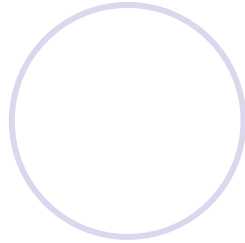
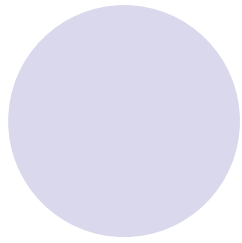
el transnacionalisme, ens fa plantejar quina resposta han de donar, o bé estan capacitades per donar, les democràcies actuals:

una doble ciutadania que implica la sobreposició (*overlapping*) de comunitats polítiques, o bé mantenir desvinculada la residència i la nacionalitat alhora de pensar amb la ciutadania, la qual cosa duu a nacions desterritorialitzades. (Bauböck)

Punts destacats que condicionen el desenvolupament i intensitat dels contactes transnacionals:

- el paper de les polítiques (sistema polític, polítiques respecte a la comunitat emigrada) del país d'origen
- les condicions d'inserció al mercat de treball i l'estatus legal del resident.

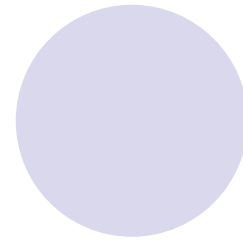
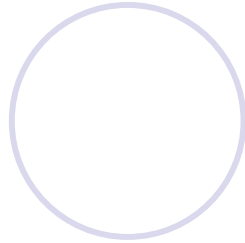
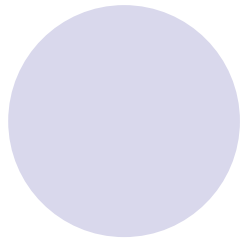
Principals àmbits d'interès per al Mediterrani (de la sessió transnacionalisme al Congrés MHI).

- és important poder si hi ha alguna relació entre les actuals pràctiques transnacionals dels immigrants i l'evolució de l'emigració i les polítiques de desenvolupament.
- Pot el recolzament i el compromís transnacional dels immigrants estimular projectes de desenvolupament local als seus llocs d'origen?

	Desenvolupament	Migracions: naturalesa	Migracions: causes
TEORIA DE LA MODERNITZACIÓ	Fases del desenvolupament (Rostov)	Factor de modernització	Combinació de factors push/pull
TEORIES DE LA DEPENDÈNCIA (sistema mundial)	Centre/Perifèria (Prebitch) El desenvolupament del subdesenvolupament (Frank)	Mecanisme d'exploració i acció de renda diferencial	Distribució desigual en de riquesa i poder al món.
TEORIES DE L'ARTICULACIÓ (transnacionalisme)	Articulació de modes de producció	Procés de creació de vincles i xarxes. Configuració de camps socials trnansnacionals	Disparitat entre les oportunitats i expectatives de vida en origen i destinació.

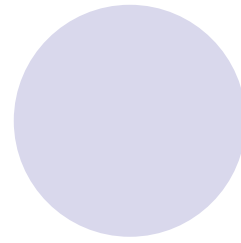
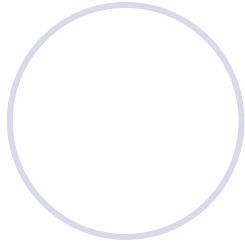
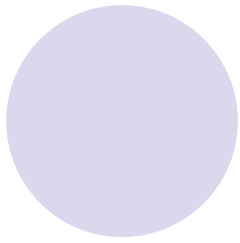
- Anys 70: les polítiques de desenvolupament s'incorporen en les actuacions sobre moviments humans
- El Caire 1994: El capital humà dels immigrants entra a formar part de les agendes socioeconòmiques.
- Finals 90:
 - importància a les causes que afavoreixen les migracions,
 - potencialitat de les migracions temporals
 - estratègies d'enviament de remeses

↓
Dicotomia: mesures restrictives ↔ flexibilització per potencial la mobilitat laboral (economies transnacionals)

- **Les claus del codesenvolupament:**

- El desenvolupament humà
- Remeses dels emigrats i finançament del desenvolupament
- Les diàspores: emigració d'alta qualificació i el potencial com agents de codesenvolupament
- La societat civil com a potencial de cooperació
- Temporalitat i retorn: la inversió en capital humà

- Polítiques concretes:

- La promoció del codesenvolupament implica un reconeixement d'aspectes clau:

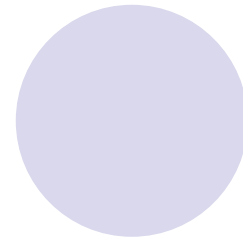
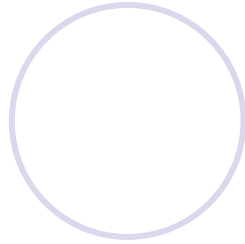
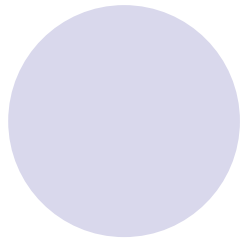
Positiu: una imatge menys negativa

Benefici mutu:

Escenaris de coresponsabilitat: consum

- Control ↔ Gestió

(el codesenvolupament com mètode i com finalitat)

- **Principals trets dels programes de codesenvolupament:**

- aprofitament: posada en valor de les relacions transnacionals
- Presència ONG i associacions
- Participació dels immigrants
- Accions en ambdós pols (origen i destinació)
- Beneficis mutu: societat, estat, immigrant
- Escenari de diversitat cultural

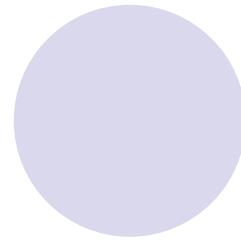
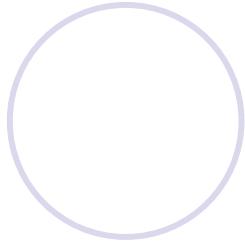
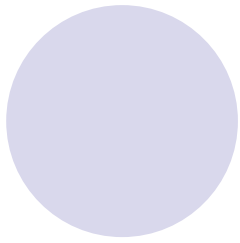
- **SÉNAT DE BELGIQUE. COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES ET DE LA DÉFENSE**
Migrants et développement: forces d'avenir
- Garantir la residència a Bèlgica en mentre dura la realització del projecte,
- tenir present que la perspectiva migració/desenvolupament pot contribuir positivament a la integració,
- Per tal de maximitzar el potencial de l'immigrant com agent de cooperació "belga", establir de forma reglada l'aprenentatge de la llengua, i la formació com agent de cooperació (és el que fa per exemple els pagesos solidaris)
- Per tal d'accedir als programes de la cooperació internacional: es proposa substituir el criteri de nacionalitat pel de residència a l'hora de poder accedir a aquests programes
- Potenciar l'intercanvi de coneixements i habilitats i saber fer (*savoir faire*) entre les associacions d'immigrants i els agents de desenvolupament (ONG i associacions) , per tal de maximitzar els coneixements d'"aquí" i d'"allà".

House of Commons, International Development Committee

Migration and Development: How to make migration work for poverty reduction

Principals recomanacions:

- Explorar les oportunitats per a tirar endavant programes que aportin un benefici mutu per a l'immigrant, per al país d'acollida i per al país d'origen.
- Assegurar-se que els immigrants tenen ple accés als serveis (provisions publiques) d'integració i que els seus drets estan protegits
- Establir sistemes flexibles de migracions temporals i circulars, i avaluar la manera de poder establir un retorn sostenible.
- Potencia, des de les instancies polítiques (*policy makers*) el flux de remeses, reduir-ne els costos d'enviament, i potenciar la inversió productiva per tal que les remeses ajudin a reduir la pobresa.
- Involucrar la diàspora en l'establiment d'estratègies de desenvolupament, l'enviament voluntari de remeses i el retorn sostenible.
- Establir projectes partenariats realistes i efectius tant a nivell bilateral entre el país d'origen i de recepció de l'immigrant, com a nivell multilateral per tal de gestionar les migracions de manera efectiva.

- Visió de la **Comissió Europea**:

La comissió assumeix la correlació entre política d'immigració i desenvolupament on l'immigrant actua com a vector de desenvolupament (intercanvi capital humà, capital social, intercanvi de *know-how*). Cal però habilitar l'immigrant per fer-ho.

- La CE ha de presentar un informe sobre Migració i Desenvolupament el segon semestre de 2005, hi ha tres àmbits pels quals està **oberta a rebre propostes**:

- *diaspora communities* o comunitats transnacionals: com reforçar les mitjans per impulsar la comunicació entre les comunitats transnacionals i els seus països d'origen.
- com usar de forma eficient les remeses d'immigrants (més barates, més segures i més productives)
- com fer que la contractació de ma d'obra altament qualificada assegurui alhora una política de cooperació al desenvolupament coherent.